

Buayaw

鳳凰木

創作理念

puludus na takesian i aputran takesian drekalr miwari ku lra. an liyusan enim i, palreteng ku dar kilrengaw kana radiyo dra benababati i sinsi Ciyang-Syun.

kandri kana 2023 ami, na tatiliran na pakitalrudran i, murabak tu tinilir kane sinsi Ciyang-Syun na “buayaw Tatu drenan”. a temakakesi ku driya kana palribak, paliyuliys kana takesian i, sinaleman dra buayaw. an mubaba tu aputru na midrarang i, kamawan dra apuy kurenang mabengbeng ta anger dra sadekuan. driyama, maretrebung mi kana hikuki i isatr na mauka i Taipē i, maranger ku temalram pakitalrudr kananu

tilin na “buayaw Tatu drenan” ku kayaw i sinsi Ciyang-Syun. aiwa! kema aw parukedrang ku lra temilir semareedran draku kinalrakan.

amawna, salaw bulay tu tiniliran aw asabak tu pauwayan. pasidrididring dar dra druma dra pauwayan i, unyan dra ngai dra temarapuyuma. kiyumalr ku kanku walrak i Akibo kay Siko dratu pauwayan dra temaraminkuk i, tu paseketay ku paladam. aw benilin panau kananku tumuwamuwan dratu saiguan dratu temuwamuwan kema ku kemianger.

作者簡介

林清美 Akawayan pakawayan

台灣高山舞集文化藝術服務團文化顧問
南王 puyuma 花環實驗小學文化志工

台東師範學校畢、台東師專附屬小學主任退休、台灣高山舞集文化藝術服務團創辦人、普悠瑪部落婦女會長 10 年（終身榮譽會長）、卑南族花環部落學校校長

結束了卑南族花環部落學校的工作之後，我就比較有空檔的時間。每週六我會特別空出時間來聽收音機。偶然的被蔣勳老師的文章所吸引。今年 2023 年的翻譯文學獎所提供翻譯的文章中，正巧有蔣勳老師的「鳳凰木・大度山」文學作品。

在我讀小學的時候，學校周圍有種鳳凰木，每年鳳凰花盛開的時候，總是樹上一片火紅，樹下也紅了一地，我們的心也跟著熱情洋溢。所以，當我在飛往臺北的飛機上巧遇蔣勳老師時，我特別前去請示告知我要翻譯他這篇文章的

意願，蔣勳老師滿口答應。我便開始著手翻譯，並且在腦海中回憶小時候那鳳凰火紅之美。

蔣勳老師的文章是那麼的優美入情，中文的詞彙要譯成卑南族語著實困難，好在有文學涵養的姪子 Akibo 和姪媳婦 Siko 從旁協助解釋中文之意境，我才得以順利的翻譯完此篇文章，不只從中學得了中文優美之詞藻，更高興的是找到了珍貴的族語詞彙。希望此篇族語翻譯文章，能給部落族人及孩子們作為學習族語的參考。

Buayaw

na kurenaunauwan na semaseberan kadri makatimutimul i Taiwan i, mara murabarabak na kawi na buayaw.

tu tinatililr kana temakakesi na aaipan i, kadruwan na sagar dar temililr dra “amau lra na wariyan na tinumubabayn tu aputr kana buayaw,” kema. a ngaiyan elra kema ta i, amau na pakalralradram dra idri na buayaw aw kantu biasan an kadenunan kana datar i makatimutimul i, ulraya a salaw asabak tu pinakawikawilan dratu anger i sabak.

ulraya sadru a buayaw kana tengalr i Tatu. ulraya na karuwa lra dra makabtraan, makatelun ami tu idrangan. salaw aasatran aw miaraar tu saasaadr. matrina tu binalriyan. mangaleb an kadenunan, an patreetre na kadaw dra biasan. makalrang ta i makadare kantu balri kana buayaw i, miaraat an menau ta aw salaw ayaw.

arei matrina a buayaw. kantu babuyulr kana biasan i, kurenaunauwan tu areiyan silamu dra tarekipuenayan dra udralr aw tarekisenan dra kadaw. amawna, amau na kemadru, driyama parumapungus tu saasaadr dra buayaw. an makeser na bali na kemay drenan i, kuretaeta tu saasaadr i dadare. kalramalraman an menau ta.

tu piniramiyan kana buayaw i, adri asabak. tu patrutruway pakireb maudalr i, muulra na dare. daw maruwaruwa patraramirami tremereb kana ulraya i paibaibalr na buayaw na maidrang lra, na uniyen lra dra sasekeran tu rami.

tu batu dra temuwamuan, “na kawi na driyanan i, adri reama dra urelra. maruwa muelipas dra lritekan.” na urip na mubaaw kana kalritekan, kana kakuwalengalengan, kana aranean i, muka dratu kimatatengedran kana salaw kuwatis tu kinaadruwan i, kadru dar munanga mupatraran tu kedrang aw salaw arekedr. na buayaw i, amau na semaseberan kana bias kana babuyulr, amau tu nilramanan dra salaw kalruba dra udalr, dra kadaw. tu nirangeran benalad dratu saasaadr, kisenan dra kadaw, kipuenay dra udalr, kinau kana salaw semalresalr tu miaraatan, tu bulayan kana langitr. taytaw i, pakainabanaba dratu kinabaawan, aw paseket abalu lra dra kiyanedangan, dra uwalelepan dra kakuwatsian.

salaw makiteng tu bira dra buayaw. na saya bira i, kamawan marisan dra beras tu ikatratrina. tu ikakiteng i kamawan kana huping¹. mupaseneng temelriw kantu trusal na piyabarat semudang. tu bira na kamawan

¹ huping, 中文借詞，浮萍。

dratu pakepak dra ayam salresalr aw drekan muatrus muparayas, maretadratadrar masausaub, tu baliyanay i, kamawan dra mapakepak muwabii, kamawan kantu kinadrangayan kana ayam na honghuang² i, tu pakiangeraw ta dratu tinililran kan Tuvu³ na salaw mingalad, “na miraaraat tu saadr kana kawi na gotong⁴ i, tu kinadruwan temalaulep kana ayam honghuang.” tu niyarengay kan Tuvu i, amau na gotong. amawna, kamawan dra mara kirepauwa pakusenay kandri na buayaw na marisan dratu gumulr dra ayam na miraaraat balriibiiyan.

tu miraata kana buayaw i, kamawan dra palreteng kitibulabulay tu miraatan, miuri dra milanang tu miraata, semenan dratu melatrian. kaenem bulan i, mubaba tu aputr, kasarupurupu aw demunduni. tu inuresisan i matramatra na midrarang, na miraata, kamawan kana malaselas, kana kalutikut, kana palreteng kitibulabulay. idrunu i, panaan dratu nirabakan kana makatimutimul na salaw bias.

salaw uras tu aputr kana buayaw garem kana ami, patrepeng kana tengalr i Tatu i, kamawan dra parabaitr. idru tu ikamidrarang, ikamiraat na malangutr

² honghuang, 中文借詞，鳳凰。

³ Tuvu, 中文借詞，杜甫。

⁴ gotong, 日語借詞，梧桐。

kitibulabulay tu edad i, adri melrasedr, adri emapetr. a penapadang dra kandri kana wariyan i, pakalranganay dratu kinabengebengen benairt meranak dratu urip.

maretigir ku i nguwayan, kandru na aputr na kamawan dra damuk tu ikiyadrarang, menaunau kandru na kasadepudepu meresis mubii i, kakakesis ta drata baakaan.

aiwa i! karuwa ta kemadrini melaela drata kababaawan maw! kamawan dra melralrimus. adri semeer kana trau i punapunan na matumeng, na salaw temaranapaw. adri semeer dra mangele mubaaw. kakakirus taytaw, kemalrawalrawa dratu nirangeran. panau dra trau i punapunan dra amau na penanaan a aputr kadri makatubur kana datar kana kabiasan.

pulodus lra tu inubabayn kana aputr i, kantu ludus kana saasaadr i, mikubay lra. marekamatrina kamawan dra aselr tu ikabelakas. karuwa kantulan tu ikadrekan. betebetelan lra aw kurenaunauwan lra tu betrekeran. an marum lra i, mibusilak tu kubay aw mariutrerag tu buwa meresis i dadare. aami an kaseberan i, menau ta lra i dadare dra tematelriw tu adang kana buayaw.

評審心得

an penauwa dra mudaway lra nantu kubay i, amau tu kiyaramiyan lra mabiyar mutrerag tu bira. an mariutrerag tu birabira dra kakawikawi i, magerareger ta dratu musabereng, musabereng mutrerag i, kamawan dra palralreteng purabas dratu sepelran dra kiyanatrayan. an puwaludus na kapuluan kadri drenan i, tu bira na marum lra, an pagarasegas i, kiyanedanedang i!

adri ta malradram dra mutratrerag tu bira kana buyaw. idru tu bira na marisan dra beras dra makiteng i, tu baliyanay i, milanang lra balriibiyan meresis. ulraya kantu tinililran kan Su⁵ dra “kamawan dra aputr nay? amelri a aputr nay?” karakitekiteng masanan meresis balriibiyan. melekip ta i, unyan lra dra mamanamanay. gemelrep ta paseket semeer i, menau ta lra kana bira na murupurupu. kamawan kana huping tu ikakiteng, adri ta selrapi kemuda i, an tu udalray kana kapuluan i, mututrebul mutudare lra.

an kaguluwan i, maumau lra tu saadr kana buyaw na malais lra meregang i isatr. kianedanedang, kalramalraman, kasalrengesengeseng tu inudawayan i, kadru driya musama driya kemeting tu kubay na belakas aw udreudrem lra. adri miyasama a trau na meringitr dra amau a buyaw idru na kawi. kana kadenunan driya, amau idru na emasaasatr malangutr dratu bulayan, na pinalreteng kitibulabulay na kawi na buyaw.

marekasaima lra, adri ta lra kakilrengawan dra mararuni na arulralrlarl. an kapuluan, tu lribakaw kana udralr i, menau ku kantu bira na kikitengen kana buyaw dra kemirami lra mutrerag. tu pinarebulabulasan kana denun, kana kapuluan i, makuda dra melipelipan, dra makiwalrayan ta anger i!

in na micepa pakitulu datu venavalray ni 蔣勳 di temarapuyumamu, meredek kantu penawayan.

adi mawmau misayhuwan da temarapuyuma, nu temaramingkok di nu temarapuyuma madalram parepauwa kantu pinigaiyan di tuy pupana da kakuwayanan. nu venavalray lra mu, salaw sayhu malrualru pakavulavulay datu pauwayan na vinavalrayan kana tinaramingkok.

kana kemay inupanayan kanini na pinidare'an ta mauwan mu, tuy ina'uwan kana isasever diya kani punapunan, nu kurelrang da kaseveran palru kana vuceliyan na wari, nu muvalivalis da marekamelri mu, pukasa asavak datu piniangeran.

na venavalray tu pacepayaw kantu kapauwayan datu piniangeran datu sepelengan datu semangalan vinavalray.

筆者翻譯蔣勳的文章充分發揮了這篇文章的水平和質量。

她不僅是精通族語，而且了解這兩種語言所反映的文化，在書寫方面更懂得如何掌握配合漢文優美的詞句。

對於一個土生土長的原住民觀察大自然的景色變化，感觸是最深刻不過了！

筆者準確地捕捉到話裡話外的微妙細膩情緒、溫度和觸感。

評審簡介

洪淳嵐 Cokim Ruvulreng
部落族語教師及從事族語翻譯工作
曾任瀕危語言卑南語師徒制傳承師

⁵ Su, 中文借詞，蘇。

鳳凰木

著 / 蔣勳

南臺灣最典型的植物，鳳凰木要算其中不可少的一種了。

許多學生文藝性的刊物，喜歡用「又是鳳凰花開的季節」這樣的句子；雖然已成俗套，卻也說明著鳳凰木與這炎熱夏季的南方島嶼有著多麼密切的心情上的牽連。

大度山上也多鳳凰木，且有樹齡達二、三十年的老鳳凰木，樹幹高十數公尺，枝葉紛披，覆蓋面極大。特別在夏季，溽暑之中，走在鳳凰木下，一片清涼綠意，不禁要抬頭仰看，感謝它的覆陰呢。

鳳凰木生長頗快，是熱帶地區吸收雨水、陽光，快速發育成長的典型。但是也因為如此，鳳凰木枝幹鬆脆，山風強的時候，就常見斷脆的枝條掉落一地，十分狼狽。

鳳凰木根也不深，連著幾天豪雨，土壤流失，竟然有土坡上十數尺的老鳳凰木，根部失去護持，整株傾倒的。

古人說：「松柏後凋於歲寒」。大抵在寒冷、艱困、貧瘠中生長的生命，為了抵抗惡劣的環境，都自然生長出一

種堅實牢固的特性。鳳凰木是熱帶地區受陽光、雨水嬌寵的植物，它無阻礙地伸展枝桿葉脈，給陽光、給雨水，給一碧如洗的靚麗的藍天，而它，在享樂安逸中，也渾忘了憂患、災難。

鳳凰木的葉片很小，每一片只有米粒般大，點細如萍。它們借著橫向伸展的枝莖分脈生長，連綴平鋪成如鳥翼一般薄而廣的葉羽，層層相覆蓋，受風時，上下招展飛動，的確如鳳凰的停棲，使人想起杜甫的名句：「碧梧棲老鳳凰枝」，杜甫說的是梧桐，卻似乎更適合拿來歌詠這碧綠飛張如鳥羽的鳳凰木呢。

鳳凰木的綠是一種極俗豔的綠，青中帶黃，翠亮耀眼。六月開花，花是一簇一簇野豔的猩紅。紛紅駭綠，完全是南國熱帶的嬌憨、野熾、俗豔之美。

今年的鳳凰花開得特別盛，整個大度山像火燒一樣。那俗豔大膽的紅與綠，不含蓄、不收斂，是準備著，在這一季，用最猛烈的方式，把生命燃燒消耗殆盡。

我站在那紅如血的花前，看血點飄灑飛揚，不禁要驚叫起來。原來生命是可以這樣揮霍的，它像是在嘲笑、不屑於世人的拘謹、小心翼翼，不屑於那樣

畏縮的苟活，它要任情恣性，縱心所欲，給人間看，什麼才是真正的夏日南國之花。

花季過後，枝梢上結了豆莢，逐漸長大，可以長到手肘般的長度，有三指寬，一稜一稜，露出厚實飽滿的種子的形狀。到了成熟時，豆莢裂開，種子四處散播，來年春天附近地上便可見小小鳳凰木的新苗。

豆莢形成的季節，同時葉瓣也要開始飄零凋謝了。許多樹木的落葉十分驚人，一大片一大片，彷彿刻意誇張死亡的悲劇，秋後的山上，枯葉的瑟颯，頗使人驚心動魄。

鳳凰木的落葉幾乎全無感覺。那米

粒般的葉瓣，在風中變黃飄散，像蘇詞中說的「似花還似非花」，細細點點，迷離紛飛，一霎時便無影無踪。只有低頭細心去看，才見到匯聚的葉瓣，點細如萍，也無須人清掃收拾，一場秋雨，便化為塵泥。

冬天的鳳凰木只有光禿的槎桿，在空中飛張著，十分慘怖悽楚的姿態，垂吊著尚未落盡的長長枯黑的莢殼。很少人注意這就是鳳凰木，在夏季曾經驕奢冶艷、濃麗野俗的鳳凰木。

蟬聲逐漸聽不見了，秋雨陡起，我看見點細的鳳凰葉瓣開始飄零，夏秋之交，心緒是特別纏綿難解的啊！